

GELİR UZMANININ KARIYER HEDEFİ (GÖRÜŞ VE ÖNERİ RAPORU)

(2023 / ANKARA)

İÇİNDEKİLER

1. Giriş.....	3
2. Gelir Uzmanı Olmak Kariyer Hedef midir?.....	3
3. Gelir Uzmanı Ne İş Yapar.....	4
4. Gelir Uzman Yardımcılığı Artık Tercih Edilmeyen Bir Kariyer Meslek Dalı mıdır?.....	6
5. Mevcut Durumda Gelir Uzmanına Verilen Kariyer Hedefi.....	6
6. Elektronik İmza Yetkisi.....	7
7. Merkez Uzmanlığa Geçiş.....	8
8. Vergi İstihbarat Uzmanlığına Atanma.....	8
9. İnceleme Yetkisi.....	9
10. Vergi Denetim ve Dijital Takip Bürolarının Kurulması ...	10
11. Vergi Akademisinin Kurulması.....	10
12. Vergi Dairelerinin Fonksiyonel Yapısının Değiştirilmesi...	11
13. Grup ve Daire Başkanlığına Atanma.....	14
14. Mali Müşavir Olma İmkânı.....	14
15. Sonuç.....	15

GİRİŞ

Gelir uzmanlığı kadrosu, 657 Devlet Memurları Kanunu'nda A grubu kariyer meslekler arasında sayılmaktadır. Ancak bu grupta yer alan diğer kariyer mesleklerle aynı özlük haklarından ve kariyer basamaklarından faydalanamamaktadır. Gelir Uzmanlarının kariyer hedeflerine giriş yapmadan önce kariyer nedir ve kariyer planlamasının önemi konularına değinmek gerekmektedir.

Kariyer kelimesi Fransızca kökenli olup sözlük anlamı olarak; “Bir meslekte emek ve zamanla elde edilen aşama, başarı, birikim ve uzmanlık” olarak ifade edilebilir. Kariyer kelimesi genelde, bireylerin mesleki ve iş hayatında ulaşmak istedikleri hedef olarak da tanımlanabilir.

Bir meslekte kariyer hedeflerinin doğru planlanması ve çalışanların bu doğrultuda doğru kanalize edilmesi, mesleki tatmin ve başarı açısından, bireysel olduğu kadar kurumsal olarak da büyük önem arz etmektedir. Kurumlar çalışanları ile birlikte ortak bir sinerji oluşturarak hedeflenen vizyonlarına ulaşabilecektir. Çünkü kurumların en büyük zenginlik kaynağı beşeri sermayeleridir.

Peki ama çalışanlara kariyer hedefleri verilmesi neden bu kadar önemlidir? Bu öneme maddeler halinde değinelim;

- Kariyer hedefi olan çalışanların sorumluluk alma duygusu gelişir.
- Kuruma olan aidiyet duygusu artar.
- Liderlik içgüdülerinde artış görülür.
- Takım çalışmalarına daha uyumlu olurlar.
- Hedefe ulaşmada azim ve kararlılıkları daha fazladır.
- Kişisel gelişimlerine önem verirler ve bilginin gücüne inanırlar.
- Mesleki anlamda ulaşmak istedikleri hedefleri vardır.
- Planlı çalışırlar.
- İnovatif karakterler olup hayal güçleri gelişir ve değişimin gücüne inanırlar.

GELİR UZMANI OLMAK KARIYER HEDEF MİDİR?

Üniversitelerden yeni mezun olan gençlerin önünde ki en önemli sorunların başında doğru bir kariyer planlaması yapamama endişesi gelmektedir. Gençler öncelikle hangi sektörde ve hangi konumda çalışmak istediklerini doğru olarak belirlemelidirler. Maliye politikaları ve vergi uygulamaları alanında kendilerini geliştirmek ve bu yolda kariyer planlamasını yapmak üzere kariyer meslek olarak bildikleri gelir uzmanlığını seçen genç nesil belirlenen sınav prosedürlerinden geçip büyük bir heyecanla mesleğe ilk adımlarını atmaktadırlar.

Ancak mesleğe başlamaları ile birlikte sükûtu hayale uğramaktadırlar. Çünkü kendilerine kariyer anlamında basamaklar sunulmadığını, kişisel anlamda kendilerini yetiştirmenin ve geliştirmenin mesleki anlamda bir anlam ifade etmediğini görmekteyiz.

Oysaki “5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun” 16.05.2005 tarihinde Resmî Gazetede yayımlandığında, en altta çalışan bir memurun kendini geliştirip liyakat sahibi olması durumunda gelir idaresi başkanlığına kadar yükselebileceği lanse edilmişti. Maalesef geline noktada bırakın başkanlığı, gelir uzmanından başkan yardımcısı ve daire başkanı bulunmadığı gibi vergi dairesinde fiilen görev yapmakta iken atanan grup başkanı bile bulunmamaktadır.

Gelir İdaresi Başkanlığı bünyesinde bulunan 37.000 kadrodan yaklaşık 27.000’i gelir uzman ve yardımcılardan oluşurken gelir uzmanları arasında üst düzey idarecilerin bulunmaması, temsilde adaletsizliğin ve kariyer hedeflerinin verilmemesinin en büyük parametrelerindedir.

GELİR UZMANI NE İŞ YAPAR?

Gelir uzmanı, verginin tarh, tahakkuk ve tahsiline ait tüm aşamalarından sorumludur. Ayrıca kayıt dışı ekonomi ile mücadelenin temel taşıdır. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu 135 inci maddesinde incelemeye yetkililer arasında sayılmamasına rağmen vergi inceleme işlemlerini fiilen yapmaktadır. Gelir uzmanları ayrıca Gelir İdaresi Başkanlığında da geçici personel olarak devlet gelir uzmanları ile aynı masalarda aynı işleri yapmaktadırlar.

Ayrıca, Bakanlık birimlerinin de personel ihtiyacını karşılamaktadırlar. Vergi dairelerinin iş yükü her geçen gün artarak, personel ihtiyacı hat safhaya ulaşmışken, merkez birimler vergi dairelerinden sürekli personel çekmektedir. Bu duruma karşın sesini yükseltmeye çalışan personele de vergi dairelerinde teknolojik uygulamalara geçildiği ve iş yükünün kalmadığı iletilmektedir. Oysaki vergi daireleri iş yükü bakımından batma noktasına gelmiş ve salgın sürecinde yaşanan personel kayıpları da bunu tetiklemiştir. Aşağıdaki iş ve işlemlerdeki artışlar da iş yükünü artırmıştır.

- Vergilendirme servisleri mahkemelerin istedikleri bilgilere cevap yetiştirmekte zorlanmaktadır. İl Nüfus Müdürlüğü ya da Ticaret Sicil Memurluğunun vermesi gereken tüm veriler mahkemeler tarafından vergi dairelerinden talep edilmektedir. Olması gereken ise Adalet Bakanlığı ile bu birimler arasında protokol imzalanarak istenilen verilerin sistem üzerinden alınmasıdır. Aynı uygulama icra müdürlüklerine bilgi verilebilmesi aşamasında Gelir İdaresi Başkanlığı ile Adalet Bakanlığı arasında yapılmıştır.

- Vergi Mahkemelerinin kararlarına karşı yapılan savunma sayıları sürekli olarak artmaktadır.

- Tarama ve Kontrol Bölümleri, ihbar ve şikâyetlere ilişkin müracaatlara yetişememektedir.

- Matrah artırımında bulunup da devreden KDV’si olan mükelleflerin incelemeleri Vergi Denetim Kurulunca vergi daireleri tarafından yerine getirilmesi gerektiği görüşüyle birlikte değerlendirme komisyonları tarafından gönderilmekte olduğundan Tarama Kontrol Bölümleri

inceleme bölümü haline gelmiş ve bazı dairelerdeki düzenlenen vergi inceleme rapor sayıları yıl bazında bin sayısına kadar ulaşmıştır.

- Ayrıca Finansal Piyasalar ve Kambiyo Genel Müdürlüğünün bir işi olan 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki Kanun kapsamındaki işlere ait olan açık ihracat hesabı ihbar formlarının takibi de bu birimlerin iş yüküyle baş edememesine neden olmaktadır. Sadece Ankara'da bu işle görevli dört vergi dairesinde yaklaşık 30.000 işlem yapılacak açık ihracat hesabı ihbar formu beklemektedir. Zaten işler yetişemez durumda iken Hazine kısmının işleri de vergi dairelerinin üzerine yüklenerek kambiyo mevzuatı da görevleri arasına dâhil edilmiştir.

- KDV iade servislerinde bekleyen iade/mahsup talep sayıları sürekli artış göstermektedir. İhtisas vergi dairelerinin sayılarının artırılması bu soruna çözüm olamamıştır. Sorun ihtisas dairelerinin sayısının artırılması ile çözülememektedir. Çünkü ihtisaslaşma rakamsal anlamda olmakta konusuna göre uzmanlaşma gerçekleşmemektedir. Sorunun yapısal reformlar ile çözülebileceği aşikârdır. Pansuman çözümler sorunların kronikleşmesine neden olmaktadır

- Ödeme emirlerindeki artış ve ortak takip işlemleri hesap takip birimlerinin ve akabinde icra satış servislerinin iş yükünü artırmıştır. Bu işlemlerin dizaynı kurgulanırken teknolojik altyapıdan faydalanarak yapay zekâ teknolojilerinin devreye alınması sorunların çözümüne katkı sağlayacaktır.

- Sahte belge kullanan mükellef sayısındaki artışlar Ek-5 işlemlerinin artışına ve takibinde zorluk yaşanmasına neden olmaktadır. Ek-1 veri girişlerinin vergi inceleme raporunu düzenleyen vergi müfettişleri tarafından yerine getirilmesi ve akabinde mükelleflere gönderilen Ek-5 yazılarının sistem tarafından düzenlenmesi ve izahta bulunmayanların yine sistem tarafından özel esaslar kapsamına dâhil edilmesi gerekmektedir.

- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu 370/a ve 370/b maddelerine göre yapılan izaha davet komisyonlarının iş ve işlemleri sürekli artmaktadır. Özellikle EK-5 uygulaması ile 370/b uygulamalarında çakışma olmakta ve bu durum mükellefleri de mağdur etmektedir. Vergi Denetim Kurulunun iş yükünü hafifletmeyi amaçlayan izaha davet müessesesi henüz verimli olarak uygulanamamakta ve farklı sorunlar doğurmaktadır.

- Risk Analiz Şube Müdürlüğü tarafından vergi dairelerine aylık dönemler halinde gönderilen merkezin incelemeye sevk ettiği mükellefler hakkında vergi dairelerince şef, müdür yardımcısı ve vergi dairesi müdürü tarafından imzalanan komisyon raporlarına istinaden mükellefler sahte belge düzenleme tespiti kapsamında özel esaslara alınmaktadır.

Ancak uygulamada bu mükelleflerin bir kısmı hakkında alış ve satışlarında sahte belge görülmediği halde mal veya hizmet satışında bulunduğu mükelleflerin çok daha üstlerindeki durumlardan kaynaklı olarak özel esaslara alındığı görülmekte bu durumda da eksik veriler ışığında sadece Risk Analiz Müdürlüğü istediği için işlem yapıldığından rapordaki tüm veriler yetersiz kalmaktadır.

Ayrıca Komisyon Raporuna imza koyan şefin Gelir İdaresi Başkanlığında bir hükmü kalmamıştır. Çünkü şefliğe vekâlet eden personelin çoğunluğu gelir uzmanı olduğundan Mahkeme kararı ile de bu uygulama kaldırıldığından imza unvanı boşta kalmaktadır.

Bir diğer hususta komisyon raporuna imza koyanların m¼d¼r haricinde 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 135'inci Maddesine istinaden inceleme yetkisi olmamasıdır.

Dolayısıyla tebliğ ile d¼zenlenen komisyon raporlarına ilişkin m¼kellefler tarafından vergi mahkemeleri nezdinde açılan hemen hemen t¼m davalar kaybedilmektedir. Bu nedenle yapılan t¼m iş ve işlemler boşa gitmektedir.

GELİR UZMAN YARDIMCILIĞI ARTIK TERCİH EDİLMEYEN BİR KARIYER MESLEK DALI MIDIR?

Gelir Uzman Yardımcılığına y¼nelik yapılan sınavlara yapılan başvurulara her geçen yıl azalma g¼zlemlenmektedir. ¼nk¼ gelir uzman yardımcılığı sınavlarına m¼racaat sayıları alınacak personel sayısının azami 5 katı kadar ile; ve yazılı sınav sonrası m¼lakata çağrılacak aday sayısı ise 2 katı ile sınırlanmışken, son 2 yıl içerisinde açılan sınavlara başvuru sayılarına bakıldığında toplam m¼racaat sayılarının birçok ile yapılacak alım için ayrılan kontenjanların bile altında kaldığı g¼r¼lmektedir. ¼nceki yıllarda iller için talepler 5 katını bulur ve son başvuru sahibinin sınav puanı 75-80 aralığında kapatırdı. Ancak son alımlarda sınav başvurusu için her yıl personel alımında uygulanan KPSS'den 70 almış olmak şartı değiştirilerek 65 puan almış olmak şartı getirilmesine rağmen yine de alınacak personel sayısının 2 katı kadar bile m¼racaat toplanamamış olduğu g¼r¼lmektedir.

Sınav s¼relerini başarıyla geçerek g¼reve başlayan gelir uzman yardımcılarının ise mesleğe girdikten bir s¼re sonra maddi ve manevi motivasyonu kurumlarında bulamadıklarından olsa gerek, KPSS ve kurum sınavları için yeniden ders çalışmaya başlamakta olduğu g¼r¼lmekte ve birçoğu başka kurumlara geçiş yapmaktadırlar. Bu da Maliye ve Gelir İdaresi için zaman içerisinde yetişmiş personel israfına, zaman kaybına ve kurum hafızasının kaybolmasına neden olmakta ve yetkililer gelinen bu duruma ve bu şartlara rağmen öz¼m bulamamaktadır.

Gelir uzman ve yardımcılarına kariyer hedefi verilmemesi kuruma hissedilen aidiyetin ¼n¼ne geçmekte ve kurum her geçen yıl kan kaybetmeye devam etmektedir.

MEVCUT DURUMDA GELİR UZMANINA VERİLEN KARIYER HEDEFİ

Bir gelir uzman yardımcısının, mesleğe alımında KPSS ilgili puan t¼r¼nden yeterli puanı alarak başlayan başvuru eleme s¼reci, kurum yazılı sınavı ve kurum s¼zl¼ sınavı sonrasında başarı g¼steren adaylar atamalarının ardından u yıllık yardımcılık d¼neminin sonunda yeterlik yazılı ve s¼zl¼ sınavlarında başarılı olması halinde gelir uzmanı olarak atanabilmektedirler. Gelir uzmanları mesleğe alımda geçirmiş olduğu aşamaların ardından kurum, kendilerine kariyer hedefi olarak, vergi dairesi m¼d¼r yardımcılığı ve m¼d¼r yardımcılığında iki yıl fiilen çalıştıktan sonra vergi dairesi m¼d¼rl¼đu yolunu g¼stermektedir.

Ancak gelir uzmanları açısından bu kariyer hedefi kabul edilebilir değildir. Zira vergi dairesi m¼d¼r yardımcısı veya vergi dairesi m¼d¼r¼ olmanın ¼zl¼k hakları y¼n¼nden uzmanlara bir katkısı yoktur. Aksine vergi dairesi m¼d¼r yardımcısı kadrosuna atandığında aynı derece ve kademedeki gelir

uzmanı ile bordroları kıyaslandığında aylık ücreti düşüş göstermektedir. Ayrıca rotasyon ile karşı karşıya kalmakta ve kamu lojmanları da satıldığından tayin olarak gittiği vilayette konaklama ve barınma sorunu ile karşılaşmaktadırlar. Vergi incelemesi yapan vergi müfettişlerinde bile rotasyon uygulaması kaldırılmışken vergi dairesi müdür ve müdür yardımcılarında halen devam etmektedir. Lojmanların satılması ve rotasyon sorunu bile kurumda taşra idarecilerine önem verilmediğinin en belirgin örnekleridir.

Gelir uzmanı açısından bu uygulamanın kariyer hedef olmadığı, uygulamada da gelir uzmanlarınca tercih edilmeme sebebi olarak bir göstergesi de bu müdür yardımcılığı sınavlarına başvuru sayıları ile ölçülebilir. Çünkü 2022 yılı verilerine göre yaklaşık 24.000 gelir uzmanının olduğu kurumda vergi dairesi müdür yardımcılığı sınavına yaklaşık 2.500 kişi ancak başvurmuştur. Bu da gelir uzmanlarının yaklaşık %90'ının vergi dairesi müdür yardımcılığı ve vergi dairesi müdürlüğünü kariyer hedef olarak görmediğinin fiili bir göstergesidir.

GELİR UZMANLARININ BEKLENTİLERİ

ELEKTRONİK İMZA YETKİSİ:

Gelir uzman yardımcılığı sürecini başarılı bir şekilde tamamlayarak yeterlik sınavında başarılı olup gelir uzmanı kadrosuna atanan personele elektronik imza yetkisi verilmelidir.

Vergi dairelerinde yapılan iş ve işlemlerin sayısı sürekli olarak artmaktadır. Artan bu işlemlerin birçoğu matbu yazışmalardan (Örneğin Ek-5 yazıları, açık ihracat ihbar formu, bilgi isteme yazıları, mahkeme yazıları, genç girişimci mükellefiyet yazıları gibi) yazışmalardan oluşmaktadır. Gelir uzman ve yardımcıları bu ve benzeri birçok yazıyı hazırlamakta ve imza aşaması olarak gelir uzmanı, şef ve müdür yardımcısı parafı ve vergi dairesi müdürünün imzasıyla tamamlanmaktadır. Bürokrasi sürecini azaltmak isteyen hükümet politikaları da referans alındığında kariyer meslek olan gelir uzmanlarına sorumluluk verip bu minvaldeki yazıları imzalama yetkisinin verilmesi idareyi de rahatlatacaktır. Örneğin binlerce ödeme emrini müdür veya müdür yardımcısının kontrol ederek imzalaması mümkün olmamaktadır.

Geçmiş yıllarda açılmış ve nihai yargı yolu tüketilmiş davalar neticesinde gelir uzmanı şef ve şef görevlisine bağlı çalıştırılmamaktadır. Ancak uygulamada tüm vergi daireleri ve hatta merkez birimler şeflik uygulamasına devam etmektedir. Gelir uzmanları amirine bireysel başvuruda bulunması durumunda şefe bağlı çalışmamayı talep edebilmektedir.

Gelir uzmanlarına elektronik imza yetkisi verilmesi onların kariyerlerinde önemli bir basamak olacaktır. Kendilerini sorumluluk sahibi hissedecek ve imzaladıkları evraklara ilişkin olarak mevzuat yönünden kendilerini geliştirecek ve yenileyecektir. Zaten kariyer uzmanlığın uygulamaya konulmasındaki yegâne amaç; bürokrasiyi azaltmak ve verilen hizmet kalitesini artırmaktır.

Özellikle Covid-19 salgınının ülkemizde görülmeye başladığı dönemde uzaktan çalışma modeli kurumlar tarafından yaygın ve yoğun bir şekilde kullanılmaya başlamıştır. Ancak Gelir İdaresi Başkanlığı bu hususa ilişkin olarak teknolojik alt yapıyı hazırlama anlamında herhangi bir adım atmamıştır. Bir iki yıllık süreç çok uzun bir süre olup vardiya sisteminin uygulandığı koşullarda

kurum iş gücü ve hizmet sürelerinde büyük bir kayıp yaşanmaktadır. Oysaki tüm uzmanlara elektronik imza sertifikası ve yetkisi verilmiş olsa iş gücü kaybı minimize edilebilecek ve biriken iş ve işlemler asgari seviyeye indirgenebilecektir.

MERKEZ UZMANLIĞA GEÇİŞ:

Vergi dairelerinde çalışan gelir uzmanlarına yönelik oluşturulabilecek kariyer hedeflerinin başında merkez uzman kadrosuna geçiş gelmektedir. Gelir İdaresi Başkanlığının merkez birimleri de kendi personel ihtiyacını dışarıdan personel alımı yoluyla karşılamalıdır. Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yapılacak bir düzenleme ile gelir uzmanı kadrosu merkez uzmanı yapılarak yönetmelikle hem taşrada hem de merkezde çalıştırılır denilirse merkez birimlerdeki geçici görevlendirme sorunu da ortadan kaldırılacak ve böylece Gelir İdaresi Başkanlığınca her yıl www.gib.gov.tr internet sitesinde yayımlanmakta olan insan kaynakları fiili kadro durumunda Gelir İdaresi Başkanlığı merkez birimlerinde hiç gelir uzmanı çalıştırılmadığı gibi gerçek dışı bir faaliyet raporlamasına da ihtiyaç duyulmayacaktır.

Gelir uzmanlarının görev ve sorumluluk çerçevesinin net olarak belirlenmesi ve Gelir Uzmanlığı Yönetmeliğine eklenmesi gelir uzmanı ve yardımcılarının şoför, sekreter, evrak ve vezne memuru, kurye ve diğer her tür işlerde çalıştırılmaması bakımından yerinde olacaktır.

VERGİ İSTİHBARAT UZMANLIĞINA ATANMA:

Vergi İstihbarat Uzmanlığı Görev, Yetki, Çalışma ve Atama Yönetmeliğinde görev ve yetkileri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

a) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Yönetmelik hükümleri çerçevesinde vergi kaçakçılığı ile mücadele konularında gerçek ve tüzel kişilerle ilgili bilgi toplamakla,

b) Vergi inceleme elemanlarının yapmakta oldukları vergi incelemeleri ile ilgili olarak araştırılmasını istedikleri konular hakkında bilgi ve delil toplamakla,

c) Toplamış oldukları bilgi ve delilleri vergi istihbarat müdürlüğüne veya müdürlük aracılığı ile ilgili birimlere rapor etmekle,

d) Görevi sırasında öğrendiği konusu suç teşkil eden bilgileri veya delilleri ilgili birimlere ulaştırmak üzere rapor etmekle,

e) Görevin gerektirdiği hususlarda bağlı oldukları birim vasıtasıyla çalışmalarını Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı ile Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı birimleriyle müştereken yürütmekle,

f) Bilgi ve delil toplama metotları ile haklarında bilgi ve delil toplanması gereken gerçek veya tüzel kişi mükellef grupları ve sektörlerle ilgili olarak araştırmalar yapmak ve önerilerde bulunmakla, görevli ve yetkilidirler.

Gelir İdaresi Başkanlığı vergi istihbarat uzmanlarını sahada kullanmak yerine atıl bırakma yoluna gitmiş ve gelinen süreçte kurum kadrosunda sadece dört vergi istihbarat uzmanı kalmıştır. Yukarıda belirtilen görevlerde yerine getirilmez olmuştur.

Gelir İdaresi Başkanlığının denetim ve sahada araştırma ayağı eksik ve yetersiz durumdadır. Özellikle vergi dairesi başkanlıklarının operasyonel kadroları bulunmamaktadır. Ülkemizde vergi kayıp ve kaçak oranı yüksek seviyelerde olup taşra birimlerinin bunlarla mücadele edecek ne kanuni bir gücü ne de kadrosu bulunmaktadır.

Bu nedenle vergi dairesi başkanlıkları bünyesinde “Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele ve Vergi İstihbarat Grup Müdürlüğü” kurulmalıdır. Bu birimlerde çalışacak uzmanlar, birimiyle ilgili geniş yetkilerle donatılmalıdır. Konu bu çerçevede ele alındığında bu birimlerde çalışacak en uygun uzmanlık türü “Vergi İstihbarat Uzmanı”dır. Çünkü Gelir İdaresi Başkanlığında bu kadrolar hazır bulunmakta olup bir yönetmelik değişikliği ile gelir uzmanlarından da geçiş yolu açılabilir.

İNCELEME YETKİSİ:

Gelir İdaresinin taşra birimlerinde vergi incelemesine yetkili olan vergi dairesi müdürüdür. Ancak vergi dairesi müdürleri dairenin sevk ve idaresinden de sorumlu olduklarından dolayı inceleme işlemleri fiilen gelir uzmanları tarafından yerine getirilmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu 135 inci maddesi; “Vergi incelemesi; Vergi Müfettişleri, Vergi Müfettiş Yardımcıları, ilin en büyük mal memuru veya vergi dairesi müdürleri tarafından yapılır. Gelir İdaresi Başkanlığının merkez ve taşra teşkilatında müdür kadrolarında görev yapanlar her hal ve takdirde vergi inceleme yetkisini haizdir.” hükmünü içermektedir.

Gelir uzmanlarından taşrada çalışacak vergi uzmanlarına geçişi tamamlanarak, VUK 135 inci maddesinde, vergi dairesi müdürlerinden sonra gelmek üzere “vergi uzmanları” ibaresi eklenmelidir.

Kısmi tevkifata tabi işlemlerden kaynaklanan KDV iade/mahsup taleplerinde 10.000,00-TL üzerindeki işlemlerin birçoğu vergi inceleme raporuna istinaden yerine getirilebilmektedir. Ancak inceleme işlemlerinin uzun sürmesi KDV iade ve mahsup işlemlerinin gerçekleşmesini geciktirmekte ve bu durum da mükellef mağduriyetlerine yol açmaktadır. Kaldı ki vergi müfettişleri iade işlemlerinde sistem tarafından üretilen KDV İadesi Kontrol Raporuna bakmakta ve bu raporda sıkıntı olmaması durumunda iade talebini yerinde bulmaktadırlar.

Bu nedenle belirli tutarlara kadar belirlenen söz konusu iadelere ait inceleme taleplerinin de vergi uzmanları tarafından incelenerek vergi inceleme raporuna bağlanması hem bürokrasiyi azaltacak hem de sınırlı denetim gücünün daha etkin ve verimli kullanılmasını sağlayacaktır.

Ayrıca sahte belge kullanma tespitlerine ilişkin incelemelerin de Tarama Kontrol Bölümlerinde görevli gelir uzmanları tarafından sonuçlandırılması, sahte belge düzenleyicisi olan mükellefler hakkında yapılacak incelemeler için vergi denetiminin gücünü ve zamanını artıracaktır.

VERGİ DENETİMİ VE DİJİTAL TAKİP BÜROLARININ KURULMASI:

Vergi uzmanlarına inceleme yetkisi verildikten sonra Tarama Kontrol Bölümlerinin adı işlem yönergesinde gerekli değişiklikler yapılarak “Vergi Denetimi ve Dijital Takip Bürosu” olarak değiştirilmelidir. Çağın gereksinimleri ve teknolojik gelişmeler vergi dairelerindeki yapısal değişimleri kaçınılmaz kılmaktadır.

Bu büroyu güçlü kılmak adına veri hazırlayıp sunmak üzere Data Analiz ve Raporlama Bürosu kurulmalı ve sahada aktif çalışacak şekilde görev tanımı yapılmalıdır. Gelir İdaresi Başkanlığının kayıt dışı ekonomi ile mücadele stratejik eylem planlarında belirlenen hedeflere ulaşılacak isteniyorsa bu değişim ve dönüşümler kaçınılmazdır.

VERGİ AKADEMİSİNİN KURULMASI:

KPSS şartı ve kurum sınavından başarılı olduktan sonra atanan gelir uzman yardımcıları vergi dairesi başkanlıklarına atanmakta ve oradan da vergi dairesi müdürlüklerine gönderilmektedir.

Sonrasında ise çok kısa süreler kurum içi eğitimler verilmekte bu şekilde tüm servislerdeki işi öğrenmeleri beklenmektedir. Bu birazda yüzme bilmeyen birini denize atıp yüzmesini beklemekle eşdeğerdir.

Kurum kalitesini artırmak adına Vergi Akademisi kurulmalıdır. Alınan gelir uzman yardımcıları öncelikle bu akademiye alınmalı ve en az bir yıllık seminer eğitimleri ve sonundaki genel sınavlardan sonra bir üst eğitim alanına alınmalıdır. Sınavda başarılı olamayan gelir uzman yardımcıları vergi dairelerinde;

- 1-İcra ve satış,
- 2-Hesap ve takip,
- 3-Muhasebe kayıt,
- 4-Sicil yoklama, servislerinde göreve başlayarak hizmet vermelidir.

Sınavda başarılı olan gelir uzman yardımcılarının eğitimleri devam ederek özellikle vergi denetimi ve inceleme alanında kapsamlı eğitimlerden sonra ikinci aşamada başarılı olanlar, isteğe bağlı olarak vergi müfettiş yardımcılığına, başarısız olanlar ise vergi ihtisas birimleri için üçüncü ve son aşama olan ihtisas eğitimine alınmalıdır. Bu aşama sonunda yapılacak sınav puanına göre belirlenecek ihtisas alanlarında tercihe göre vergi dairelerinde gelir uzman yardımcısı olarak göreve başlayacaktır. Üçüncü aşama sonunda görev yapılacak ihtisas alanları aşağıda belirtilmiştir.

- 1-KDV iade ve inceleme,
- 2-Vergi hukuku ve takibi,
- 3-Vergi denetimi ve inceleme,
- 4-Mükellef temsilcisi,

5-Mükellef dosyası takibi ve diğer işlemler,

Birinci ve ikinci aşamalarda ki uzmanlıklar arasında ki geçişler ve görevlendirmeler kendi içlerinde gerçekleşecektir. Görev tanımları ve sorumlulukları yoruma mahal vermeyecek şekilde net ve anlaşılır olarak belirlenmelidir.

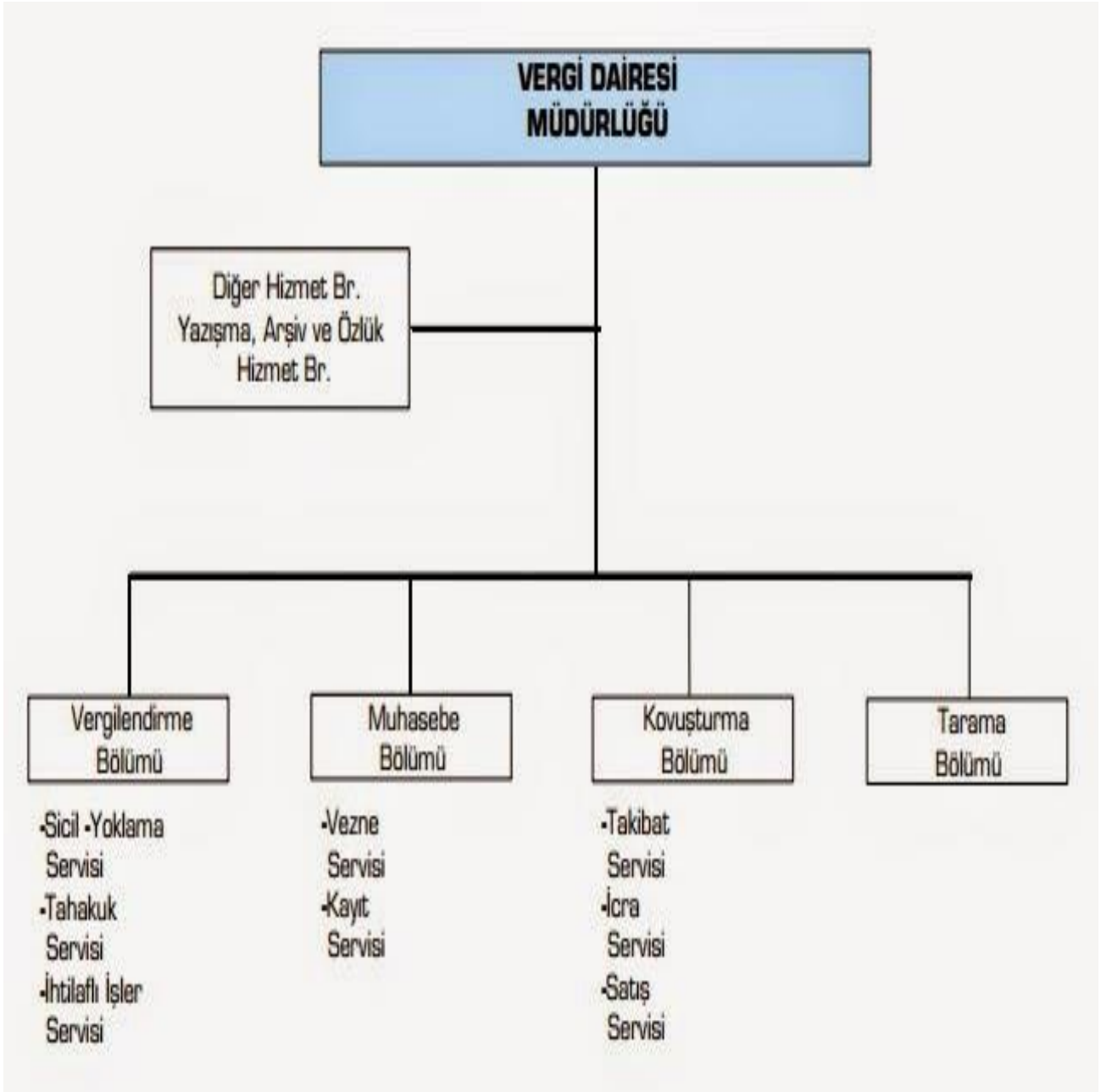
VERGİ DAİRELERİNİN FONKSİYONEL YAPISININ DEĞİŞTİRİLMESİ:

Vergi dairesi müdürlüklerinde kadrosu taşra olmak üzere görev yapan uzmanlar merkez taşra ayrımı gözetmeksizin tüm birimlerde görev yapmaktadır. Bu durumda uygulamada belli sıkıntıları beraberinde getirmektedir. Özellikle vezne sevisinde çalışmak istemeyen gelir uzmanları mahkemelere açmış oldukları davaları kazanmakta ve Gelir İdaresi Başkanlığında bu konuda açılan dava sayılarında artış olmaktadır. Gelir İdaresi Başkanlığı bu hususu göreve itaatsizlik olarak görerek vezne çalışmak istemeyen uzmanlar hakkında disiplin cezası verilmesi yoluna başvurmaktadır.

Ancak çözüm bu olmamalıdır. Gelir uzman yardımcısı ya da gelir uzmanı olarak görev yapan personelin vezne, evrak, kurye, şoför, sekreterlik vb. gibi görevlerde çalıştırılması özelde mesleğe genelde ise kuruma itibar kaybı yaşatmaktadır. Ayrıca veznedar ya da VHKİ kadrolarının yapabileceği işleri uzman eliyle gördürmek devlet bütçesine zarar olarak yansıdığı bir gerçektir.

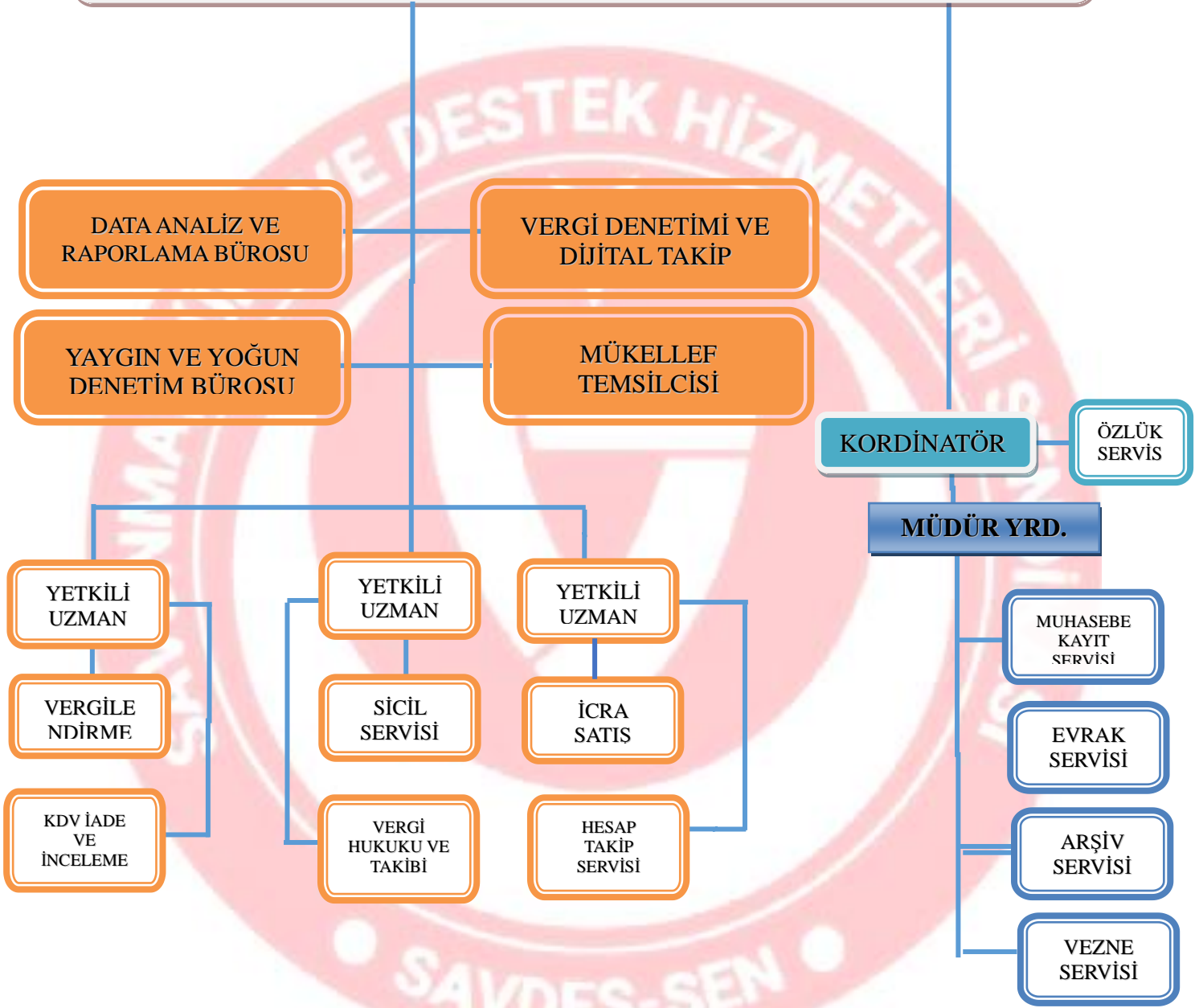
Bu nedenle vergi dairelerinde vergicilik ve büro işleri olarak iki ayrı birim ve organizasyon yapısı olmalıdır. Her ikisi de kendi içinde ilerleyecek kariyer hedeflere tabi olmalıdır. Evrak, vezne, muhasebe, özlük ve arşiv birimleri ile kurye, şoför ve sekreterlik gibi işlerde gelir uzman ve yardımcıları çalıştırılmamalıdır. Bu sayede hem gerçek uzmanlaşmaya geçilecek hem de devletin bütçesinden daha az maaş ödemeleri gerçekleşmiş olacaktır.

Vergi Dairelerinin mevcut Fonksiyonel Yapısı aşağıdaki gibi olup gelir uzman ve yardımcıları tüm birimlerde her işte çalıştırılmaktadır.

VERGİ DAİRESİ ORGANİZASYON ŞEMASI (DÜŞÜNÜLEN)

VERGİ DAİRESİ KONTROLÖRÜ

GRUP VE DAİRE BAŞKANLIĞINA ATANMA:

Vergi dairesi içinden üçüncü aşama eğitimi tamamlamış gelir uzmanları arasından da grup başkanlığı veya daire başkanlığına atama yapılması çalışanların kurumuna olan güvenini artıracak ve yeni bir kariyer basamağı oluşturacaktır. Şu anki mevcut üst düzey idareci yapısı temsilde adaletsizliğe en büyük örnek olup tabanda çalışan birinin başarılı olsa da kurumun üst tarafında yeri olmadığına en büyük örnektir.

Kurumsal adaleti sağlamak üst seviye idarecilerin en önemli görevlerinden biri olduğu gibi alt kademedeki çalışan personelinde beklentisidir.

MALİ MÜŞAVİR OLMA İMKÂNİ:

Serbest muhasebeci mali müşavir olabilmek için aşağıdaki şartları taşıyor olmak gerekmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı olmak.

Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmak.

Ayırt etme gücü, kısıtlılık, erginlik şartlarına haiz olmak.

Kamu haklarından mahrum bulunmama.

Mahkûmiyet hali şartında mahkûm olmama şartını yerine getirmelidir.

Ceza ve disiplin kovuşturması sonucunda memuriyetten çıkarılmış olmamak.

Mesleğin şeref ve haysiyetine uymayan durumları bulunmamak.

Hukuk, iktisat, maliye, işletme, muhasebe, bankacılık, kamu yönetimi ve siyasal bilimler dallarında eğitim veren fakülte ve yüksekokullardan veya denkliği yükseköğretim kurumlarınca tasdik edilmiş yabancı yükseköğretim kurumlarından en az lisans seviyesinde mezun olmak veya diğer yükseköğretim kurumlarından lisans seviyesinde mezun olmakla beraber bu fıkrada belirtilen bilim dallarından lisansüstü seviyesinde diploma almış olmak şartları ile birlikte en üç yıl SMMM veya YMM yanında staj yapmış olanlar SMMM sınavına katılmaya hak kazanır.

Görüleceği üzere gelir uzmanları staj şartı hariç diğer tüm şartlara haizdir. Gelir uzmanlığında geçirilen süre stajdan sayılması halinde, uzmanlarda bu sınava girme hakkına kavuşacaktır. Bu da meslek açısından bir farklılık oluşturacak, yapacakları kontrol ve denetimler açısından kendilerini geliştirmiş olacaklardır. Sonuçta bu sınav için

harcayacakları gayretten kurumda faydalanacak ve ekstra bir eğitim vermeden uzmanların gelişimine katkıda bulunmuş olacaklardır.

SONUÇ:

“Hedefsiz bir insanın varlığından şüphe ederim” demiş, Hz. Mevlana.

Savunma, Büro ve Destek Hizmetleri Sendikası olarak, hedefi bulunmayan bu mesleğin geleceğinden endişe duymaktayız. Gelir Uzmanlarına yaptıkları işlere uygun yetki ve kariyer hedefi verildiğinde, vergi daireleri daha etkin ve dinamik bir yapıya kavuşacaktır.

Bilindiği üzere yıllardır kayıt dışı ekonomi ile mücadele edilmeye gayret gösterilmektedir. Ancak, çıkarılan bunca kanuna, eylem planına, denetim birimlerinin yeniden yapılandırılmasına çalışılmasına rağmen sorun çözüme kavuşturulamamıştır.

Unutulmamalıdır ki! Vergi devletin damarlarıdaki kanıdır, olmazsa olmazdır.

Sonuç olarak; vergi adaletinin sağlanması, verginin tabana yayılması ve stratejik eylem planlarının başarılı olmasının sağlanması için sahada vatandaş ile mükellefe hizmet veren taşra birimlerinin güçlendirilmesi ile mümkün olabilecektir. Etkin ve verimli bir gelir idaresi için merkezden yönetim ve denetim usulünden ziyade yerinden denetim tercih edilmelidir. Bu denetimin yapılabilmesi de vergi daireleri ile gelir uzmanlarının yetkilerinin yeniden değerlendirilmesi ve düzenlenmesiyle mümkün olabilecektir.

Güçlü vergi idaresi için, güçlü vergi dairesi olması gerektiğini düşünen Sendikamız, Orta Vadeli Programda da yer alan “Vergi Reformu” kapsamında ilgili makamlardan konunun en kısa sürede ele alınması ile gerekli düzenlemelerin yapılmasını beklemektedir.

SAVDES-SEN

SAVUNMA, BÜRO VE DESTEK HİZMETLERİ SENDİKASI

Bir Memur Hareketi

Etkin, Üretken, Saygın ve Yeni Nesil Sendikacılık & Emegın ve Onur Mücadelesinin Adı

Özveren Sokak No:22/6 Demirtepe-Maltepe/ANKARA

Tel: 0 312 2320253 Faks: 0 312 2320254

Web: www.savdessen.org.tr